

N:o 12.

Af Herr von Koch: Angående bränvinsförsäljningsavgifternas och bränvinstillverkningsavgiftens sammanslagning.

Jag hemställer, att Riksdagen ville i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla:

det Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida icke, till vinnande af större säkerhet och jemnlighet vid beskattning af bränvin, de nu utgående särskilda avgifterna å tillverkning och försäljning kunde utbytas emot en, till Statsverket ingående, gemensam tillverkningsavgift, samt att i sådant fall Kongl. Maj:t ville till Riksdagen aflåta förslag till de förändrade stadganden angående försäljning af bränvin och andra spirituösa drycker, som här af blefve en följd och af omständigheterna i öfrigt kunde påkallas.

Jag inskränker mig nu till detta förslag i främsta rummet, emedan jag icke vidare vågar hoppas på någon benägenhet hos Bevillnings-Utskottet, att, med de stora arbetskrafter och den sakkunskap der förefinnas, vilja medverka till sådana *beslut* af Riksdagen sjelf, som jag, under flera föregående riksmöten, påyrkat i detta ämne. Utan sådan medverkan spilles endast dyrbar tid. Nu gjorda förslag är ordagrant lika det Bevillnings-Utskottet framlade uti dess betänkande N:o 5, den 30 Mars 1871, utan att då mer än *en* enda ledamot deremot sig reserverade. Utskottets berörda förslag, som bifölls af Medkammaren med 63 röster emot 37, den 15 April e. m., föll inom denna Kammare, samma dag, mot endast 12 rösters öfvervigt hos dess motståndare, då ett likartadt dernäst föregående, eller 1870 års

riksdag, här föll med 71 röster mot 32. Jag vill vara öfvertygad, att numera knappast någon riksdagsman finnes, som icke inser, att, derest ej de nuvarande stora arbetsförtjensterna på många ställen i riket skola, i sedligt kanske ekonomiskt afseende, förorsaka mera ondt än godt, man ofördröjligen måste vidtaga åtgärder, och dessa kraftfulla, till stäfjande af det öfverflödiga bruket af spritdrycker.

Jag, för min del, är öfvertygad, att, liksom *tillfället och ögonblicklig nöd* mest orsaka tjufnad, så orsaka *tillfället och ögonblickligt öfverflöd* oftast fylleriet.

Under den starka frestelse till rik vinst, genom försnillning af försäljningsavgifter, som den nuvarande okloka bränvinslagstiftningen innefattar, tilltaga och frodas krögare, likasom de nu nästan försvunna luren-drejarne, under de förra okloka tullförfattningarne. Låtom oss borttaga premierna äfven för krognäringen! Riksdagens i ämnet ännu troligen mest förfarna ledamot uppgaf, den 15 April 1871, till Medkammarens protokoll, att 1,800 lagliga utskänkings-ställen funnos, samt att lika många lönkrögare, redan 1867, blifvit såsom sådana under ett år tilltalade. Ingen kan ännu uppgifva till hvilken höjd dessa siffror stigit under de sednaste årens höga arbetslöner.

Jag vill, i afseende å nu framställda förslag, endast tillägga, att, ehuru jag hemställt att hela den nya avgiften skulle ingå till *Statsverket*, jag, för min del, vidhåller den åsigt, att, derest utminuterings- och utskänkings-avgifterna ersättas med t. ex. 30 öre, som tilläggas nuvarande tillverkningsavgift 80 öre, statsverket bör afstå motsvarande $\frac{1}{11}$ af skatten till alla lands- och stadskommuner, att fördelas dem emellan efter folk-mängden, för ordnande af folkundervisning och säkerhetspolis. Äfven anser jag mig, ännu en gång, kunna medgifva, att städerna få bibehålla deras opropotionerligt höga *nuvarande* inkomst af bränvinsförsäljning. År 1871 uppburo nemligen stadskommunerna, med 244,081, eller icke fullt $\frac{1}{5}$ af den spritkonsumerande *manliga* befolkningen, idylk avgift Riksdaler 1,131,200 hvaremot landskommunerna med 2,016,000 dylik befolkning blott erhö-lo R:dr 107,140.

Emellertid, och för den händelse, att det allmänna tänkesättets på-trängande makt så verkat, att Bevillnings-Utskottet skulle vara benäget sjelft taga ett snabbare steg i den efter min tanke rätta riktningen, och åter en gång vill medverka till sammansläende af ifrågavarande avgifter, ungefär så som år 1870, genom betänkandet N:o 8, hvad angår *tillverkningslagen*, så ock på det att äfven en icke motions-rätt egande minoritet inom Utskottet må vara oförhindrad att verka i denna riktning, tillåter jag mig härmedelst, i *andra* rummet, alternativt jemväl hemställa, det Riksdagen måtte *besluta*:

- a) att nuvarande minuterings- och utskänkings-afgifter för spritdrycker upphöra;
- b) att tillverkningsafgiften i stället höjes till 1 R:dr 10 öre per kanna;
- c) att tillverkare, om sådan förhöjning af skatten sker, äfven beviljas, jemte de honom redan förunnade, de ytterligare lättnader af större nederlagsrätt m. m., som i Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 8 vid 1870 års riksdag tillstyrktes;
- d) att full ersättning för minskad inkomst genom utminuterings- och utskänkings-afgifternas borttagande anslås åt vederbörande lands- ting, hushållningssällskaper och kommuner, efter hvad de visa sig i medeltal under de fem åren 1868—1873 hafva, omedelbarligen eller medelbarligen, genom minuterung eller utskänkning af bränvin, åtnjutit, eller ock efter andra grunder, dem, Bevillnings-Utskottet uppgifver, eller Riksdagen anser mera lämpliga;
- e) att, om skatten höjes med t. ex. 30 öre å hvarje kanna bränvin, då $\frac{3}{11}$ delar af nettoinkomsten af tillverkningsafgiften årligen fördelas efter folkmängden år 187— enellan alla rikets lands- och stadskommuner, för att af dem användas till lindring i kommunalutgifter, men främst såsom bidrag till folkundervisning och säkerhetspolis; börande dock härvid iakttagas, att kommun, som enligt mom. d) erhållit ersättning för minskad inkomst af bränvinsförsäljningsskatt, icke får mera än fyllnaden uti hvad den skulle fått, derest hela försäljningsafgiften (t. ex. 4,5 millioner R:dr) fördelats på hela Sveriges befolkning t. ex. 4,2 millioner;
- f) att i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes utfärda ny förordning angående försäljning af bränvin och andra spirituösa drycker i öfverensstämmelse med det förslag, Riksdagen, på grund af denna, jemte andra motioner, efter Bevillnings-Utskottets yttranden antager.

Höjes skatten böra naturligtvis äfven tull och drawback ökas.

Stockholm den 29 Januari 1874.

N. S. von Koch.